

Jõeprügi seire Pirita jõel

Vahearuanne I

Oktoober 2024

Uuringu teostaja:
SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus

Sisukord

1.	Jõeprügi seire Pirita jõel	3
1.1	Seire asukoht.....	3
1.2	Seire üldandmed	3
2.	Tulemused	4

1. Jõeprügi seire Pirita jõel

Jõeprügi seire eesmärk on hinnata jões tekkiva prügi liigilist koostist ja kogust, et saada ülevaade merre jõudva prügi tekkest ja koostise muutustest ajas. Jõeprügi seire tulemused annavad sisendi uute jõe- ja mereprügi tekke meetmete kujundamisel ja rakendamisel. Ühtlasi annavad seire tulemused sisendi uue perioodi Tallinna jäätmekava koostamiseks.

Seire viiakse läbi kolmel järjestikusel aastal, kokku viiel korral. 2024. aastal toimus seire sügishooajal (oktoobris). Järgmised seired toimuvad 2025. aastal kevad- ja sügishooajal (märtsis või aprillis ja augustis või septembris) ning 2026. aastal kevad- ja sügishooajal (märtsis või aprillis ja augustis või septembris).

1.1 Seire asukoht

Pirita jõgi on 105 km pikkune jõgi, mis suubub Tallinnas Pirita linnaosas Tallinna lahte. Pirita valgala pindala on 799 km² ja keskmine veekulu 8 m³/s. Jõgi voolab peamiselt läbi metsade ja muude looduslike alade, kus inimastutus on hõre. Ka Tallinna linna territooriumil voolab jõgi peamiselt läbi rohe- ja puhkeala.

Pirita jõe prügi seire asukoha (uuringuala otsapunktide) koordinaadid (Foto 1):

59°27'51" N, 24° 50' 5" E

59°46'42" N, 24°83'49" E

Foto 1. Pirita jõe prügi seire asukoht (märgitud punasega)

1.2 Seire üldandmed

Poom paigaldati Pirita jõele 3.10.2024 (Foto 2). Seire viidi läbi 4.–8.10.2024, kokku viiel päeval. Prügi koguti kokku iga 24 tunni tagant (kokku viis korda).

Foto 2. Prügi kogumise poom

2. Tulemused

Seire käigus kogutud prügi esemed on toodud fotodel 3–7.

Foto 3. Proov 1 (4.10.2024)

Foto 4. Proov 2 (5.10.2024)

Foto 5. Proov 3 (6.10.2024)

Foto 6. Proov 4 (7.10.2024)

Foto 7. Proov 5 (8.10.2024)

Tulemuste analüüsimiseks kasutati Euroopa Liidu ühtset makroprügi klassifikatsiooni.¹

¹ Fleet, D., Vlachogianni, T. and Hanke, G., [A Joint List of Litter Categories for Marine MacroLitter Monitoring](#), EUR 30348 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021 (tõlge: [Tartu Ülikool Eesti mereinstituut](#), 2024).

Kõige enam esines seire jooksul polüstüreenist (vahtplastist) soojustusmaterjali tükke ja suitsukonisid (mõlemaid keskmiselt 2,5 tükki päevas). Üle ühe oli päevas ka kommi- või muu maiustuse väikepakendeid (Tabel 1).

Tabel 1. Seires kogutud jõeprügi esemete keskmine arv ja koguse osakaal

Nimetus	Keskmine arv/päev	Kaalutud keskmine osakaal
polüstüreenist (vahtplastist) soojustusmaterjal, sh PUR vaht suitsukonid (filtriga)	2,50	14,42%
plastpakendid (kommipaberid, krõpsupakid)	1,33	7,69%
metallist joogipurgid	1,00	5,77%
tugevast plastist toidukarbid, v.a vahtplast	1,00	5,77%
tugevast plastist joogitopsid/kaaned	1,00	5,77%
plastist pulgakommi- ja jäätisepulgad	1,00	5,77%
plastkorgid/kaaned kemikaalidele jms, ei ole toiduga seotud	1,00	5,77%
plastkaaned/korgid, määratlemata	1,00	5,77%
plastkotid lemmikloomade väljaheite korjamiseks	1,00	5,77%
suitsupakiümbrised (plast), tubakatopsid	1,00	5,77%
paberist suitsupakid	1,00	5,77%
puidust korgid	1,00	5,77%
muud töödeldud puitesemed 2,5 cm \geq \leq 50 cm	1,00	5,77%
KOKKU	17,33	100,00%

Kaalupõhiselt olid suurima osakaaluga puitesemed (vihmavarju käepide ja puidust pudelikork) (44,6%), plastist toidukarp (14,7%) ja alumiiniumist joogipurk (12,2%) (Tabel 2).

Tabel 2. Seires kogutud jõeprügi esemete keskmine kaal (g) ja osakaal

Nimetus	Keskmine kaal g/päev	Kaalutud keskmine osakaal
muud töödeldud puitesemed 2,5 cm \geq \leq 50 cm	73,00	44,64%
tugevast plastist toidukarbid, v.a vahtplast	24,00	14,68%
metallist joogipurgid	20,00	12,23%
tugevast plastist joogitopsid/kaaned	17,00	10,40%
puidust korgid	13,00	7,95%
paberist suitsupakid	6,00	3,67%
plastkotid lemmikloomade väljaheite korjamiseks, kakakott/hügieenikott	3,00	1,83%
plastkorgid/kaaned kemikaalidele jms, ei ole toiduga seotud	2,00	1,22%
plastpakendid (kommipaberid, krõpsupakid)	1,33	0,82%
plastist pulgakommi- ja jäätisepulgad	1,00	0,61%
plastkaaned/korgid, määratlemata	1,00	0,61%
suitsupakiümbrised (plast), tubakatopsid	1,00	0,61%
polüstüreenist (vahtplastist) soojustusmaterjal, sh PUR vaht suitsukonid (filtriga)	0,71	0,43%
	0,50	0,31%
KOKKU	163,54	100,00%

Materjalipõhiselt esines kõige enam puitmaterjali (52,6%), millest suurima osa andis puidust vihmavarju käepide. Järgnesid plastist (31,5%), metallist (12,2%) ja paberist (3,7%) esemed (Tabel 3).

Tabel 3. Seires kogutud materjalitüüpide keskmine kaal (g) ja osakaal (%)

	Keskmine kaal g/päev	Kaalutud keskmine osakaal
puit	86,00	52,59%

plast	51,54	31,51%
metall	20,00	12,23%
paber	6,00	3,67%
KOKKU	163,54	100,00%